

ЗВІТ З КРУГЛОГО СТОЛУ

1. Загальна інформація

Тип заходу:	Круглий стіл
Назва:	“Громадянська освіта в Україні: практика реалізації”
Місце проведення:	Бізнес-центр Ельворті, аудиторія 501 (5 поверх), вулиця Євгена Чикаленка, 7 м. Кропивницький, Кіровоградська область
Дата проведення:	7 лютого 2018 року
Проведення здійснювалося:	Інститут соціокультурного менеджменту
Кількість учасників:	11
Методичне забезпечення:	Роздатковий матеріал: Бюлетень «НДО-Інформ» №1 (53) 2017 р.
Назва проекту:	«Залучення через освіту» (Грантова угода № 380-008772)
Донор проекту:	“Програма сприяння громадській активності “Долучайся!””, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Раств в Україні
Мета заходу:	Познайомитися з практикою реалізації громадянської освіти в Україні

2. Основні питання, що розглядались:

- особливості реалізації громадянської освіти в Україні;
- підготовка фахівців в контексті впровадження громадянської освіти;
- які компетенції в сфері громадянської освіти актуальні сьогодні;
- рекомендації працівникам закладів культури з громадянської освіти жінок.

3. Транскрипт з проведеного заходу:

(вступне слово) **Учасник 1:** я представляю громадську організацію Інститут соціокультурного менеджменту. Ми вдячні всім, хто знайшов час і можливість зустрітись. Формат нашого заходу-круглий стіл, тривалість приблизно година. Ми зібрались в межах проекту нашої організації “Залучення через освіту”, який реалізується в рамках “Програми сприяння громадській активності “Долучайся!””, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку. та здійснюється Раств в Україні.

Про що цей проект. Зараз, як ви знаєте, відбуваються значні події та зміни. Хтось в цих змінах виграє, хтось-програє, хтось добре адаптується, хтось погано. За даними деяких досліджень, одна з самих постраждалих груп від цих змін-це жінки 30+, які живуть в невеличких містах або селах. За рахуванням специфіки нашої організації-ми працюємо через заклади культури та намагаємось працювати, використовуючи це як платформу. Ми хочемо розробити в межах проекту продукт, який допоміг би частково вирішити цю проблему: навчальний курс або тренінг, які би мали

змогу використовувати в закладах культури працюючи з цією категорією населення. Але, для того щоб він був досконалий та ефективний-застосовуємо три фільтри. Перший фільтр-це наше бачення, яким повинен бути цей тренінг. Другий фільтр який ми застосовуємо-ми провели дві фокус-групи, одна фокус група для літніх жінок 16 січня в місті Мала Виска та іншу фокус-групу ми проводили 17 січня в місті Олександрія в районному будинку культури, для того щоб з'ясувати як працівниці закладів культури бачать цю проблему. Ми даємо тільки висновки оскільки фокус-група дуже величезний документ: гайд, транскрипт, висновок роботи модератора (частково) і тільки потім висновок. І третій фільтр-це обговорення серед фахівців або тих хто займається формальною та неформальною освітою, для того щоб ви можливо дали нам певні поради в цьому напрямку:що додати, або навпаки що виключити. Після, з цими

розробками ми йдемо до творчої групи яка буде розробляти цей тренінг, щоб вони зробили це більш якісно. Зараз триває конкурс на цей тренінг, у нас не так багато міст, але конкурс приблизно буде один к десяти, тобто це є підтвердження того, що ця проблема є актуальна. Наприклад, у нас багато конкурсів оголошено, з моєї точки зору я вважав що більш активна депалаталізація, але конкурс чомусь значно менший на цей час, тобто можливо це і є актуальним. Мабуть, не всі присутні знають один одного, і я пропоную по колу представитись: місто, організація, чи працюєте і т.д.

Учасник 2: Маловисківська територіальна громада, виконавчий директор громадської організації фонду розвитку ініціатив громади, працюємо теж в системі підвищення розвитку громадській активності, покращення екології. В основному у нас цільова група це молодь, жінки/чоловіки зрозуміло, але невеликих міст та сіл. Дякую.

Учасниця 3: Не є представником громадської організації, але працюю в галузі освіти, працюю з молоддю, підлітками. Мені цікаві всі ці моменти, я активна громадянка. Працюю я в будівельному коледжі. Дякую.

Учасник 4: Державний архів - місце роботи, також займаюсь громадською діяльністю, багаторічний партнер ІСКМ, а також консультант. Дуже цікаво почути та долучитись, оскільки в минулому був залучений до гендерних проектів на початку 2000-х років. Думаю що тут буде цікаво і мені і людям.

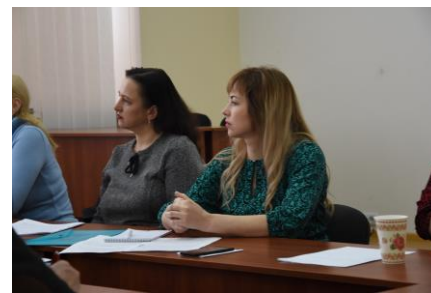
Учасниця 5: Я виконавчий директор Кіровоградського місцевого Осередку Всеукраїнської Екологічної громадської організації “Мама-86”. У нас також один з проектів це “Жінки є рушійною силою демократичних змін та екологічній політики на теренах Кіровоградщини”. Ми там займаємося освітою, навчаємо жінок бути активними. В кожному районі є подібні програми, але не кожна програма написана реально для життя і що треба жінкам, дітям, сім'ям. В громаді написали, спустили зверху, з гори, та й все. А коли почали аналізувати, і навіть ті представники влади, які цю програму писали(ми їх запрошували на наші заходи) говорили “Це наша програма? Це ми писали?” І ось зараз ми намагаємось внести зміни і це дуже важливо що ІСКМ займається навчанням жінок. Вони вроді як і хочуть щось зробити, а не знають що і як зробити, яким чином. Це дуже важлива тема, яку зараз підняли. Дякую.

Учасниця 6: Я координатор проектів громадської організації “Флора”. Основним нашим напрямком роботи є просвіта молоді, екологічна освіта молоді зокрема. Сподіваюсь що сьогодні наберусь корисної інформації для наших майбутніх проектів. Дякую.

Учасниця 7: Доброго дня, член громадської ради кіровоградської обласної державної адміністрації. Зокрема по відношенню до тематики тренінгу, і питань які стосуються громадянської освіти жінок місцевих громад підтримую необхідність, вчасність, а також можу долучитися як експерт і в якості тренера. Зараз ми чекаємо на результат з моїм партнером з Азербайджану, що до навчання також гендерної складової жінок на території Азербайджану, думаю мені цікава ця тема, для того щоб можна було подати досвід для тієї країни. І на рахунок цього, не розмежовуємо міста чи то сільська територія чи ні-проблема однакова. Якщо для нас є категорії гендерної проблематиці в громадській освіті для жінок, і апіорі багато жінок навіть не знають як сказати про себе, як правильно відстояти свої права. Тому я вважаю що громадянська освіта головна для того, щоб суспільство розвивалось і рівні права були дотримані. Дякую.

Учасниця 8: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Винниченка. Я навчаю молодь, навчаю студентів. Працюю на факультеті педагогіки та психології. Наш факультет-дівчачий. Багато дівчат навчається, багато сільських дівчат вчасності. Тому я знаю від них які є проблеми у них, у їх мам. Тому ця проблема дійсно актуальна, цікава і важлива.

Учасниця 9: Центральнуукраїнський державний педагогічний університет. Працюю теж викладачем-доцентом. Моя дисципліна яку я викладаю-це трудове навчання, як то в школі кажуть, тобто це технології. Я також працюю з дівчатами, в основному ми самі займаємося тим що вчимо їх працювати руками, і дійсно є такі проблеми що наприклад вони не знають як просувати, цьому дійсно треба вчити і розповідати, ну це один аспект який я відразу помітила, що стосується моєї роботи, тому теж буде дуже цікаво долучитись до вашої дискусії в плані того як допомогти нашим дівчатам і жінкам себе реалізовувати. Дякую.

Учасник 1: Дякую, ну я думаю нам буде легше спілкуватися. Я до речі мабуть єдиний, який знає всіх, і хочу сказати що тут всі гідні люди зібрались, і вони всі мають свій потенціал. З багатьма ми співпрацюємо, багато років знаємо. Якщо ви будете співпрацювати навіть без нас, це буде дуже позитивно і для нас це буде найкращий варіант.

Відносно теми нашого зібрання. Я спочатку розповім які враження у мене, потім наприкінці ми обговоримо які плани у нашій організації, які можливості ми можемо використати для власного розвитку, те що ми вважаємо важливим для майбутнього громадських ініціатив, жінок і т.д. Перше що я побачив, якщо ми спілкуємось з жінками, у них часто є така безнадія. Тобто у них відпускаються руки, вони не бачать шляху вирішення. Вони в складних економічних умовах зараз опинились, з іншого боку-вони довірливі, і ми часто стикаємось, наприклад, жінка розповіла що зіткнулася з випадками шахрайства, вони не можуть навіть юридично захищати власні інтереси і не знають як. Хтось розповідав, випадок був - хотіли поміняти вікна, зібрали з них гроші, а вікна не всі вставили. З іншої сторони ми завжди хочемо шукати

не проблеми, дуже багато кажуть що дуже погано, краще завжди шукати можливості. Те що я побачив-вони можуть створювати певний продукт. Хенд-мейд як приклад. Багато з них вчителі на пенсії, бухгалтерів. Вони не знають як цей продукт просувати на зовнішній ринок, для них світ обмежений власною громадою та вони не розуміють що ми живемо в 21 столітті. Їм потрібна допомога, з моєї точки зору, навчити просувати власні здобутки або те, що вони можуть зробити. У Малій Висці була жінка яка якісно робить хендмейд, але вона працює на маленькому ринку. Якщо-б вона могла зробити якийсь маленький інтернет-магазин, наприклад при будинку культури, або громадська організація взялась за це, можна б було в економічну складову це просувати. Враховуючи сільський аспект, районний центр, нещодавно я побачив що головна проблема, з моєї точки зору це недовіра один до одного (хоча ми стикались з людьми які там співпрацюють). Але наслідок, наприклад там де не на рівні декларація а на рівні гроші. Тобто коли тобі людина каже відверто? Коли вона готова для цього щось зробити. Або час витратити, або гроші дати. Тоді він відвертий. Ми побачили що на рівні кооперативів, зараз це можливість, маючи невеличкі ділянки можна якийсь продукт створювати.

Учасник 2: Так, я хочу сказати, що робота на території, беремо категорію сільських жінок невеликих містечок, спостерігається відсутність розуміння, як можна використати ресурс який мають, інфраструктурний ресурс. Куди піти вони не знають. Вони не знають що можна прийти в бібліотеку, наприклад там щось зробити. В них є ресурс, але вони не вміють використовувати. Той самий будинок культури. В них не має цього розуміння, крім того як зібратися три рази на рік. Івана купала, дев'яте травня та ще якесь свято, коли люди збираються. А те що в них є, вони не знають як використати. Не володіють навіть інформативними методиками або технологіями які можна використати. На жаль, на сьогоднішній момент склалась така ситуація, що більшість чоловіків, не тільки в селах, вони всі активно поїхали працювати і хтось пішов служить в армію. Як свідчить статистика, на жаль, рівень жінок, хоча не тільки жінок а взагалі сільського населення що суперечать Європі нижчий у нас в Україні, чим в містах. А от в

Європейських країнах і Штатах навпаки, рівень життя міського населення нижче ніж сільського. З чим щось треба зробити, і цій проект, ми надіємось що для тих людей які зрозуміють, якщо ми зможемо створити якісний продукт він надасть можливість і якимось ним скористатися працівникам цільової аудиторії яка буде працівниками культури використати те місто де вони працюють і тим людям які до них прийдуть з нами теж будуть співпрацювати в цьому процесі, зможуть скористуватися цим і змінити своє життя. По-перше, розруху в голові подолати.

Учасник 1: Є чудові приклади того як жінки змінюють світ. Одна з учасниць наших програм, здійснює унікальний проект “365 днів для України”. Вона 365 дні присвятила для реалізації соціальних ініціатив. Ми її залучали в декількох освітніх програмах. Але вона не бідна жінка, вона може собі дозволити, так скажемо, хоча вона може розповісти як гроші заробити.

Учасниця 3: Спостерігаючи та дивлячись на висновки які тут у вас є, першим питанням є безробіття. Воно дійсно дуже актуальне. Спостерігаючи наприклад, працюючи в невеличкому селі Маловиськівського району звернула увагу, що дітки в класі є, і батьки, ззаду журналу де батьки працюють, хто є батьками, дивлячись на діток, дивлячись на їхню підготовку до школи, дивлячись на їхній розвиток, було цікаво хто батьки. 99 відсотків, що налякало в журналі, навпроти мами там де “працює” стояло “безробітна”. Тобто

буквально із класу дітей 20 чоловік-двоє мам тільки працювало. Одна була листоношею в селі, другу не пам'ятаю. Всі інші безробітні. І це молоді жінки, деяким ще можливо і тридцяти немає. Більшість 25-35 років. І коли з дітками спілкуюсь, вони ж досить відверті, це ще середня школа, кажуть що мама вдома. Вони, до речі, крім того що дійсно безробітні, ще й пасивні. І більшість на заробітках батьки, а більшість просто вдома (і мама і папа безробітні), і люди якимось навіть і не шукають. Такі пасивні, ні ресурсів не шукають, ні розвитку в них, дійсно безнадія спостерігається. Але ж ми все-рівно йдемо вперед. Хочеться допомогти їм. І мені здається тут саме головне просто розворушити їх. Дати поштовх, спонукати, дати іскру

Учасниця 5: Я хочу з одної сторони вас трохи підтримати, а з другої сторони трохи посперечатися. Ми теж працюємо на сільських територіях, і всі люди різні. Є навіть пенсіонери які хочуть щось змінити і в селі, і там де вони живуть. І, скажемо так, ми більш працюємо в екологічному напрямленні і підіймаємо проблеми якості питної води, забезпеченість питною водою. Для жінок це зрозуміло. Мабуть це наша точка входу до цільової аудиторії, але коли ми розмовляємо з жінками їх дійсно хвилює здоров'я дітей, багато що, і багато хто хоче прийняти участь, але вони не знають як. Це велика робота яку робить ІСКМ коли привертають, розказують, показують їм. І плюс ще я думаю що нам треба громадським організаціям, і регіонам, всім об'єднуватися в тому плані, що наше законодавство, воно не сприяє, не спонукає людей, щоб офіційно організувати бізнес, платити податки.

Учасник 4: Складно говорити міському жителю о проблемах, які дотичні більш маленьких містечок, але зі сторони та по опиту хочеться звернути увагу та звернутись до тих хто мабуть більше знає. Перше, враховуючи міста спрямованість вищої освіти на жаль до держави багато питань але перше питання для того щоб все таки йти біля наукоподібного підходу, я до чого веду, на жаль у ситуації у маленьких містечках і селах ми знаємо з особистого досвіду що практично відсутня оновлена статистика, або по простому перепис населення. Сьогодні вона напевно будучи проведена на наукових соціологічних засадах без всяких там підтасувань дала б відповіді на багато питань, які ми вільно чи не вільно задаємо сьогодні. Тобто тут якщо брати питання зайнятості потрібно говорити про те, що проблема трудової міграції та, вона є, вона різновекторна, вона дійсно полігендерная (я маю на увазі чоловічий та жіночий, з різними векторами, але тим не менш є), і так-же проблема це сезонна зайнятість. Тут ще цікавий момент наскільки я зрозумів. Якщо це сільгосп роботи, для жінок робота є якась, а далі я дивлюся на ті коментарі, то наш народ він же все таки мудрий, він крутиться як може. Влітку щось для

стажу для пенсії, потім господар звільняє і ця дама всю зиму сидить нічого не робить. Ще це криве дзеркало, яке має відношення до нас. Це не безнадія, як раз таки це споживацьке ставлення до держави, ну і звичайно цей момент соціальний. З приводу дітей, це проблеми гендерної, я маю на увазі проблему виховання. Ці неповні сім'ї, по факту, навіть не юридично, коли пів року батько там, мама там, хтось бабуся або дідусь з дитиною, ми це бачимо, на-жаль з екранів телевізорів, я не можу дивитися Інтер, із дня у день ці програми, коли навколо суцільні алкоголіки, дармоїди, насильники, виключно всі багатодітні сім'ї. Мабуть все-ж по факту не так. Я до чого веду. Мабуть є можливість десь нам глянуть основу, базу, чим і якими картами на території того чи іншого району або населеного пункту ми граємо тому-що це важно, і ситуація у всіх регіонах та селах різна, ви по опиту це теж знаєте.

Учасник 1: В рамках іншого проекту по децентралізації ми бул в Злинці Кіровоградської області, то я хочу сказати, там 7 км поганої дороги. Це єдиний населений пункт де є оптимізм. Порівняно з іншими - це єдиний. Вони щось роблять, у них парк, стадіон. Там я побачив перший будинок культури де є опалення і де є діти влітку.

Учасниця 3: З приводу гендерної нерівності, або проблем жінок сільських місцевостей. Мало про це знаю як місцевий житель з народження, але мій досвід викладання, тож більшість студентів та студенток приїжджають з сільської місцевості. Ви говорили що як приклад мами у цих дітей не працюють. Я, як куратор також групи в коледжі знаю також про те що мами моїх студенток теж не працюють. Це пов'язано з дискримінацією чи ні, але як правило мами займаються господарством, можливо робота їм у принципі не потрібна. Тому-що тато заробляє гроші, а мама дома сидить на господарстві. Так традиційно склалося на мою думку у сільських місцевостях. По-перше немає можливостей працювати, а в основному займаються домашнім господарством.

Учасниця 8: Я хочу розказати дві такі історії, тому-що я говорила що спілкуюсь багато із студентами, вони мені багато чого цікавого розповідають. Одна дуже позитивна, друга зі знаком мінус. В одній з моїх студенток є бабуся. Бабусі тій 50+. І вона така активна, енергій багато, вона пенсіонерка, і вона робить ляльки своїми руками. Чудові ляльки в такому етно стилі, там в неї козачок, дідусь такий гарний в вишиванці, біля стоїть бабка гарна. Вона спочатку їх дарувала. І знаєте, як для інтер'єру. Поставили десь на кухні, гарно, колоритно. І хтось побачив, каже "А ти можеш це продавати". Вона каже "Як же ж я їх продам, хто у мене в селі купить?". І студентка моя допомогла їй, зробила блог, та через інтернет вона виставила свої роботи. І що ви думаєте? Вона продає свої роботи по всій Україні. Робить в своє задоволення. Робота не сезонна. Позитивний приклад. Та приклад негативний: в мене є знайомий фермер який взяв в оренду ділянку і вони там посадили полуницю. І він думав-ну проблем же немає з робочою силою, поряд село. Прийшов і каже: "люди, давайте я буду платити, живі гроші, день працюєте я вам плачу, також можете взяти полуницю до себе до дому якщо потрібно." Збирати полуницю, жіноча робота(стереотипна). Він не зміг знайти людей, які б згодились збирати. Одні прийшли, один день позбирали, забрали гроші та на три дні пішли в запій. В решті решт, він поїхав у невеличке містечко поряд і ось звідти він возив робітниць які збирали полуницю. Тому-що поряд в селі не було бажання заробити гроші. І тому на мою думку, хочу порівняти, що це дуже важлива атмосфера в селі. Тому що у першому прикладі атмосфера дуже позитивна, я розпитувала та казали "у нас так прийнято, у нас не дуже багато питущих людей, ми збираємося, щось обговорюємо" тобто село саме по собі позитивне, є в них фермер який все село підтримує, вони дуже дружні. А другий приклад, негативний, там, як ви кажете, безнадія. Клубу давно сільського немає, школа якась невеличка початкова, а далі кудись возять, дітей мало, в основному люди 50+ і фактично є робота, але працювати у людей вже немає бажання. Тобто можливо і потрібні ті осередки, активні громадяни. І хочеться сказати що важливо коли є цей позитивний досвід і важливо щоб він популяризувався.

Учасник 4: Якщо дозволите ремарку, це просто думки, не досвід, я аналізував телебачення, виїжджав в райони з відрядженням, оцей аналіз який на рівні району по населених пунктах він обов'язково потрібен, так само і господарство сільськогосподарське, різне, там де динамічники, як правило кожен собі і все, ну немає. Є одноосібники. Там де, скажімо більш-менш потужний

фермер, сьогодні свідомі, бо зрозуміло є різні моменти, але там де свідомі, де перспектива хоча б років на 10-15, людина міркує. Я власно до чого. Ми майже ніколи не згадували, в даному випадку доречно, те що ми називаємо духовенство. Ми маємо говорити про що? Є церква в селі, вже воно якось більш-менш. Я не агітую, але тут треба просто подивитись. Оці моменти досить позитивні. Зараз вони теж молоді люди, я маю на увазі духовенство, як правило з сім'єю, якщо я маю на увазі сім'я, то в даному випадку це ті люди які теж можуть теоретично акумулювати навколо себе людей і ми на рівні районних центрів де ми буваємо зі своїх приватних інтересів чи роботи. Наприклад та ж сама Новоукраїнка, там дві церкви, кажемо батюшка з матушкою багато роблять, акумулюють навколо себе, і свята і т.д., а ця церква каже не, батюшка все собі, і все.

Учасниця 7: Я підтримую багато що казали мої колеги, на рахунок ось є тут складова, четвертий модуль, праці жінок в сфері прийняття рішень. Тобто розуміючи що це на ланках управління різного, там середнього вищого ланки, маючи можливість співпрацювати і аналізуючи хто очолює райадміністрації, хто голова чоловік чи жінка, або якимось управління, (ОТГ) зокрема новостворений і я повторюю зараз при створенні нових ОТГ як виступають зі своїми правами жінки, і як це роблять чоловіки. Активність жінок само в тій частині, на мій погляд, можливо різниця між районами області, але якщо брати в межах України вона більше займає місце і виявляється з боку жінок аніж соціальні проекти. Вони хочуть і розуміють що вони займають рівні права і відстоюють свої права, хочуть займати і займають нішу, і до-речі, ви знаєте що на рівні депутації є квота, і все що може отримати-можливість. Як реалізують? Треба допомогти жінкам реалізувати цю можливість. Вони вміють. Вони знають. Я на рахунок рішень, управління.

Учасник 1: А ось до-речі питання. З ким нам потрібно працювати: з тим хто хоче, або з тим кого потрібно активізувати?

Учасниця 7: І та і та категорія.

Учасник 1: А от наприклад ресурсів нема, потрібно обирати або тих або тих.

Учасниця 7: Тоді якщо ми бачимо тих хто хоче, ми маємо їх підтримати в першу чергу, це моя власна думка, суб'єктивна. Якщо ту категорію ми не розгубили, але розуміючи що ми маємо потенціал долучити з усієї маси жінок, то ми маємо їм донести в практичній площині не те що дивиться, є така можливість, а намагатися проводити схожі заходи серед них,

ті ж самі тренінги навчальні, і безпосередньо мати практичні кроки де вони можуть разом з нами або на різних рівнях управління долучатися. Є громадські діячі.

Учасниця 9: Є досвід спілкування із дівчатами та жінками сільської місцевості, всі ці проблеми які ви назвали дійсно вони існують в цьому суспільстві, в цій категорії. Те що є дискримінація певним чином, особливо це стосується жінок як в віці, так і жінок які є мамами молодими, або з малими дітьми. Чим можна їм допомогти? Зараз ми, як вже казали, живемо у 21-ому столітті, і тому в наш час комп'ютеризації треба допомагати працювати їм само без кордонів. Тому центри якихось певних активістів місцевих, або будинки культури можуть допомагати цим жінкам. Створювати такий простір, можна його назвати фріланс-простіром, де можуть приходити ці жінки і вчитися працювати дистанційно. Зараз є великі можливості які надає інтернет нам, є сайти де можна знайти роботу по будь-яким можливостям, починаючи від звичайного набору тексту(я думаю з цим завданням після певних курсів комп'ютерної грамотності, ділового спілкування справиться будь-яка людина у якої є бажання). Тому ось таки певні навички, які можна здобути після тренінгу, допоможуть людині знайти собі роботу. Це може бути ведення певних груп, сайтів і т.д. Ми знаємо що ця робота є, зарплати від 5 до 10 тисяч гривень, це нормальна та адекватна зарплата цій роботі. Я думаю для жінки яка дома, з дітьми, вже в віці, вона може з цим справитись якщо є бажання. Це дуже важливо, щоб у людей було бажання. Ще одним аспектом важливим є те, що треба жінці впевненість в тому, що вона може це зробити. Тому їй треба дати цій поштовх, який зможе створити там на місцевому рівні

ті ж самі працівники місцевого будинку культури. Знову ж таки, для цього повинні бути певні ресурси яких у жінки може не бути, це покупка комп'ютеру, проведення інтернету і т.д. Теж саме, у будинку культури можуть бути декілька комп'ютерів якщо вони є, якщо не треба залучати певні кошти, людей, і певний час людина може приходити, вчитись працювати і в цьому-ж місті їй будуть надавати допомогу поки вона зможе заробити на власний комп'ютер і працювати вдома. Це один із моментів, який я думаю може допомогти жінкам.

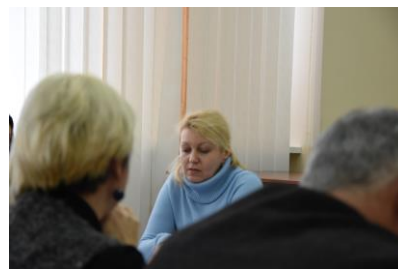
Учасник 1: Я би зробив таку пораду. Наша організація не є правозахисною, був не позитивний досвід, але в чому проблема громадянського розвитку в Україні, те що втрачається багато. От щось зробили, проект закінчився, все забули. І через п'ять років хтось входить і віщає що це він перший відкрив, а ті хто вже багато років знають говорять “ладно, не сміємось”.

Учасниця 8: З приводу правових моментів я не дуже знаю як правильно організувати роботу, потрібно підприємство регулювати чи ні, але якщо стосується цих фріланс-сайтів, там перевірені є роботодавці, які не обдурюють, і всі кошти приходять само через ті сайти.

Учасник 1: Одну правозахисну організацію створити, або вона може в якомусь селі працювати. Їм портал, з питаннями, і вони значною мірою є типовими і давати там відповіді. В свій час коли були проблеми по реєстрації громадської організації, це було наприкінці 90-х такі портали були, і можна було звертатись до юриста світового рівня. Це не потрібно їхати, кожного юриста не підготувати. Це не є реальним. А ось одну на всю країну зробити правозахисну організацію, яка б надавала юридичні послуги дистанційно. Для цього наприклад скайп є де можна спілкуватись.

Учасниця 5: Є Центр правової допомоги в районах, за кошти європейського союзу. І в них є сайт, юристи безкоштовні. Це може бути просвітницький елемент.

Учасник 1: Але вони не знають про це. Ми були у Малій Висці жінка каже, що її ошукали. 6 тисяч гривень. Проблема центру допомоги в що вона не йде до людей. Навіщо потрібен центр правової допомоги, який отримує заробітну плату і не йде до людей. Його потрібно знищити. Чому я з Кропивницького приїжджаю і знаю що жінку ошукали на 6 тисяч гривень, а поряд сидить людина яка отримує за це гроші і не знає. Тож, кого потрібно зробити безробітним?

Учасниця 5: Сто процентів згодна, тому-що до нас приїжджають з районів і ми починаємо доказувати і щось робить

Учасник 1: Ну жінка точно не знала що робить.

Учасник 2: Зараз розділяють первинно юридичну, вторинно юридичну. Говорять ми цю не надаємо, йдіть звертайтеся туди. Бюрократія.

Учасниця 5: А громадські організації, якщо пишемо “Відкриття громадської приймальні на місто юриста”, кажуть “ви дублюєте функції держави”. Тому я завжди пропоную організаціям-підключайте такий компонент як “просвітницький”, інформаційний. Щоб можна було розказувати людям що таке є, щоб звертались, звертайте увагу.

Учасник 1: І наприкінці нашої офіційної частини. Що нам потрібно, можливо, прибрати звідси? Ви враховуйте що в нас є в розпорядженні наші ресурси не безмежні. Тобто, це буде трьох-денний тренінг. Фахівці його розроблять, пробують і нададуть щоб це можна було наприклад в сільської або районній бібліотеці проводити, або в сільському будинку культури, де зможе прийти хто хоче. Наприклад в районній бібліотеці в Олександрії є можливість проводити такі тренінги. Ми мали нагоду бути на відкритті дуже корисної іншої школи, але там є можливості наприклад випробовувати, вони з громадою працюють, з сільськими жителями, там навіть технічні умови краще чим у багатьох університетах наших.

Учасниця 7: Вони грант виграли та правильно його використали.

Учасник 1: Вони спочатку у нас вивчилися, а після цього вже виграли. Я ось так зрозуміла, ви хочете поговорити по програмі тренінгу, на мій погляд трошки розширить модуль 3, додавши саме можливості жінок, тобто де вони можуть з практичної точки зору бути(прикладі історій успіху). Все що ви можете зробити, ви можете просунути через комп'ютер. На сайтах які є можливості, практичні. Тобто перше, друге, третє, ось ви можете от так. На мій погляд це важливо, щоб вони знали само як це робить. Зараз є гарна пошта. Все що ви робите можна продати і навчити як це робити.

Учасниця 5: Я ще хотіла додати. Я не знаю який це модуль, але хотілось би щоб був якийсь психологічний модуль, невеличкий аспект як жінці повірити в свої сили.

Учасник 1: А хто повинен це казати жінці? Жінка?

Учасниця 5: Так, мабуть жінка. Успішна жінка. Історії успіху тут працюють.

Учасник 1: Цей проект дуже пам'ятний для нас. У нас в ІСКМ багато років працював "прихований мозок" нашої організації, і цей проект останній подарунок цей людині, оскільки вона у цьому році померла. Для нас це згадка про людину яка створила нашу організацію. Оскільки вона була науковець, і завжди дуже відкрита була до критики. Ми об'єднаємо всі відповіді і все доповнити.